

SITWAYÈNTE

Yon mo Feminen ak dwa fanm migran
refijye ak moun ki gen viza imanité ak
moun san nasyonalite

Catálogo elaborado pelo Setor de Tratamento da Informação
Catálogo de Publicação na Fonte. UNILA - BIBLIOTECA LATINO-AMERICANA - PTI

C568

Cidadania: substantivo feminino e de direitos das mulheres migrantes, refugiadas, portadoras de visto humanitário e apátridas / Karen dos Santos Honório... *et al.* - Foz do Iguaçu: Cátedra Sérgio Vieira de Mello UNILA, 2024.

29 f.: il.: color.

Possui bibliografia

1. Cidadania. 2. Mulheres - migrantes. 3. Refugiadas - Brasil. 4. Direitos humanos - Brasil. I. Honório, Karen dos Santos. II. Título.

CDU 305-055.2

© 2024 Cátedra Sérgio Vieira de Mello UNILA.

Tou drwa rezève. Pèmision Reprodiksyon pasyèl ou total travay sa, depi ke sous la site epi li pou vann ou genyen objektif komèsyal. A Sérgio Vieira de Mello, remèsye tout patisipan pou efo yo pou popilasyon refijye, demandè kondi-syon refijye e moun san nasyonalite nan Brezil.

Pour plis lenformasyon: Cátedra Sérgio Vieira de Mello

UNILA, Campus Jardim Universitário (JU), Av. Tarquínio Joslin dos Santos, 1000 - Polo Universitário, Foz do Iguaçu - PR, 85870-650, 3er piso, lasal konferans.

 Imel kontak: csvm.unila@gmail.com

 Instagram: [@csvm.unila](https://www.instagram.com/csvm.unila?utm_source=ig_web_button_share_sheet&igsh=ZDNlZDc0MzIxNw==) https://www.instagram.com/csvm.unila?utm_source=ig_web_button_share_sheet&igsh=ZDNlZDc0MzIxNw==

konsepsyon ek lekritir

Karen dos Santos Honório - Coordenadora
Angélica Moreno Usaquin
Beatriz Rocha Marques
Djenika Senatus
Marcelo Patrocínio Bruzinga
Paola Andrea Ramirez Peña

Plan

Paola Andrea Ramirez Peña

Tradiksyon

Angélica Moreno Usaquin
Beatriz Rocha Marques
Djenika Senatus
Giovanna Rezende
Jerry D'Meza
Marcelo Patrocínio Bruzinga
Paola Andrea Ramirez Peña
Rayandjy Samuel Constant
Rose Medjina Milord

Revizyon

Karen dos Santos Honório

Kolaborasyon ek zesyon proze

Elaine Cristina Cardoso Freitas
Laura Janaina Dias Amato
Paula Daniela Fernandez Hellmund

Siport

Ministério dos Direitos Humanos e da Cidadania (**MDHC**)
Universidade Federal da Integração Latino-Americana (**UNILA**)
Pró-reitora de Relações Internacionais (**PROINT/UNILA**)
Secretaria de Ações Afirmativas e Equidade (**SECAFE/UNILA**)
Cátedra Sérgio Vieira de Mello (**CSVM-UNILA**)

PREZANTASYON

Sitwayènte se yon mo fanmenen nan lang Panyòl ki pale de patisipasyon plen nan lavi politik, sosyal ak ekonomik yon peyi. Li enplike fè egzèsis dwa tankou aksè nan edikasyon, sante, pwogram sosyal ak jistis. Chak jou, gen fanm ki soti nan anpil kote nan mond lan ki rive nan Brezil pou rekòmanse lavi yo ansanm ak fanmi yo. Lè yo rive, yo jwenn anpil defi, soti nan aprann yon nouvo lang jiska adapte yo ak koutim ki diferan de sa yo te konn fè.

Liv sa a te fèt ak lide pou ede fanm¹ migran, refijye, moun ki gen viza imanité, ak moun san nasyonalite ak enfòmasyon debaz sou kijan pou yo ka gen aksè ak dwa yo nan Brezil. Nou raple ke chak moun migran, kèlkeswa sitiyasyon migratwa li, dokiman li oswa nasyonalite li, gen dwa ki garanti pou li.

Liv sa a te prepare anba pwojè ekstansyon “Cidadania: substantivo feminino e de direitos de mulheres migrantes, refugiadas, portadoras de visto humanitário e apátridas” ki te devlope nan **Cátedra Sérgio Vieira de Mello (CSVM-UNILA)** nan **Universidade Federal da Integração Latino-Americana (UNILA)** avèk sipò **Pró-Reitoria de Relações Internacionais (PROINT/UNILA)**, **Secretaria de Ações Afirmativas e Equidade (SECAFE/UNILA)**, ak **Ministè Dwa Moun ak Sitwayènte**.

Nan paj sa yo, w ap jwenn enfòmasyon sou asistans sosyal, edikasyon, travay, sante, ak fason pou konbat vyolans kont fanm nan Brezil, ansanm ak lwa ki pwoteje w ak dwa w genyen nan chak nan domèn sa yo. **Lwa Migrasyon n. 13.445/2017** ki pale sou dwa ak devwa migran yo nan Brezil, garanti ke tout moun migran gen dwa imen nan peyi a san kondisyon². **Lwa n. 9.474/1997**³ pale sou refijye e li garanti aksè a dwa ak garanti fondamantal.

Sa pti liv in ganny fer avek lanmour pour ou. Sa lekip ki'n prepar li i enkli bann serser imigran ki'n osi fer fas e pe kontinyen fer fas avek tou bann defi pour al dan en lot pei e batir en nouvo lavi. atraver sa pti liv, ou pou ganny gide par nou bann personaz (ki osi bann madanm migran) anmezir ki zot partaz zot leksperyans toulezour an Brezil e zot lavi. nou espere ki sa pti liv i kapab ed ou ganny akse avek drwa fondamantal, sitwayennte ek garanti, E sonje, ou pa poukont ou!

1 Sinifikasyon sa mo fanm ki ganny servi atraver sa pti liv i rod fason pou kontanple tou sa konpleksite ki enplik vin en fanm, alor, nou swiv sa ki dikte Polisi Nasyonal pou Konbat Vyolans kont bann Madanm (PNEV) ki rod donn vizibilite rasyal, etnik, zenerasyonnel diversite, oryantasyon seksyel, dezabilite e insersyon sosyal, ekonomik e rezyonal parmi bann madanm. Disponib kot: https://www12.senado.leg.br/institucional/omv/copy_of_acervo/outras-referencias/copy2_of_entenda-a-violencia/pdfs/politica-nacional-de-enfrentamento-a-violencia-contra-as-mulheres

2 Akse isi: https://www.planalto.gov.br/ccivil_03/_ato2015-2018/2017/lei/l13445.htm

3 Akse isi: https://www.planalto.gov.br/ccivil_03/leis/l9474.htm

KÒMAN POU WITILIZE LIV SA A BYEN ?

Liv sa a byen òganize pou li ba ou enfòmasyon sou aksè nan dwa dapre tèm nan lòd sa yo: dokiman debaz pou jwenn aksè a dwa nan Brezil, asistans sosyal, edikasyon, travay, sante, konbat vyolans kont fanm, ansanm ak enfòmasyon jeneral tankou lyen ak nimewo telefòn itil.

Nan chak seksyon, ou pral jwenn enfòmasyon debaz sou lwa ki garanti dwa ou yo, prensipal politik ki egziste nan zòn sa yo, ak kote ou ka ale pou jwenn plis enfòmasyon. Nou ankouraje w pou kontakte otorite yo si w gen dout oswa bezwen plis detay sou tèm nou abòde yo. Ou ka voye sijesyon, kòmantè, oswa kesyon nan imel sa a: csvm.unila@gmail.com

SOMÈ

Dokiman debaz pou jwenn aksè a dwa

01 Asistans sosyal

08 Edikasyon

14 Travay

21 Sante

25 Konbat vyolans kont fanm

Lyen ak telefòn itil

Referans

DOKIMAN DEBAZ POU JWENN AKSÈ A DWA

Kòm Konstitisyon Federal la garanti nan **atik 5**, yo pa ka anpeche yon migran jwenn aksè a dwa oswa arete l pou li pa gen dokiman. Sepandan, li enpòtan pou ou fè **regilarizasyon migratwa** w pou w ka jwenn dwa yo nèt, tankou jwenn yon travay oswa louvri yon kont labank. Men, nou pral prezante yon gid rapid pou w jwenn dokiman prensipal yo (**RNM ak CPF**) ou bezwen pou w gen aksè nan dwa ou nan Brezil, ak ki dokiman ki nesèsè pou refijye oswa moun san nasyonalite.

1) Registro Nacional de Migración (RNM)

Yo rele l tou **Carteira de Registro Nacional Migratório (CRNM)** ki se dokiman idantifikasyon imigran yo. Ou dwe fè demann lan sou sit entènèt **Polícia Federal** la e li ka pran ant 60 a 90 jou pou pare. Pandan w ap tann, ou ka itilize pwotokòl demann lan pou jwenn sèvis piblik yo. RNM se dokiman prensipal pou yon moun migran, paske avèk li ou kapab fè lòt dokiman tankou **Cadastro de Pessoa Física (CPF)**.

Kijan pou w fè demann pou Registro Nacional Migratório (RNM):

- Ale sou sit sa a: <https://www.gov.br/pf/pt-br/assuntos/imigracao>
- Klike sou kare “**Obter Autorização de Residência**”

1

Serviços para Estrangeiros

Obter Autorização de Residência

- Apre sa, klike sou “**Iniciar**” (an vèt).
Chwazi modalite ki apwopriye a dapre nasyonalite w: <https://www.gov.br/pf/pt-br/assuntos/imigracao/autorizacao-residencia/documentos/capa>

The background features a collage of various elements: portraits of diverse individuals, a map of South America, and several official documents, including what appears to be a Brazilian passport and a document with a circular seal. The overall color palette is warm, with shades of orange and yellow.

2

2) Cadastro de Pessoa Física (CPF)

E **CPF** se idantifikasyon w nan Brezil nan **Receita Federal**, epi li nesesè pou w ka fè kat travay, jwenn aksè nan sèvis labank, asistans sosyal, ak yon kantite sèvis piblik ak prive nan Brezil. Ou ka fè demann CPF ou gratisou sit sa a: <https://servicos.receita.fazenda.gov.br/Servicos/CPF/InscricaoCpfEstrangeiro/default.asp>

3

3) Dokiman Pwovizwa Registro Nacional Migratório (DPRNM)

Sa a se dokiman idantifikasyon pou migran ki ap fè demann refij oswa moun san nasyonalite. Yo bay li a migran ki ap tann yon desizyon, e ou dwe renouvle li chak ane jiskaske gen yon desizyon final.

Si ou gen nenpòt dout sou lòt dokiman oswa pwoblèm ki gen rapò ak regularizasyon migratwa, chèche yon **Centro de Referência e Atendimento para Imigrantes (CRAI)** nan vil ou, oswa ale nan yon **Polícia Federal**.

Kapab etidye?

Ki bann dokiman mon bezwen proses pou

Dan domenn lasante, ki mannyer mon kapab ganny akse avek servis debaz?

mon kapab travay isi dan Brezil?

ASISTANS SOSYAL NAN BREZIL

Eski mon annan drwa ganny okenn led pou mon zan-fan?

nou bezwen konn nou drwa koman bann migran dan Brezil!

I vre. mon pa konn bokou!

Sandra fek ariv Brezil sorti Ayiti avek son bann zanfan. I ti al kot Tânia, ki'n reste dan pei pour 10-an, pour rode ki mannyer pour ganny akse avek bann program lasistans sosyal.

Sandra (S): ; Oi Tânia! Mwen fèk rive nan Brezil ak pitit mwen yo – yon ti fi 3 zan, yon jenn gason 18 zan, ak yon lòt ti fi 15 zan. Ki dwa asistans sosyal mwen genyen pou ede mwen adapte m pi byen isit la?

Tânia (T): ; Byenveni Sandra! Mwen pral esplike w tout dwa ak avantaj asistans sosyal ou ak pitit ou yo ka jwenn. E pi bon bagay la se ke dwa sa yo garanti pa lwa, kidonk, se dwa w resevwa yo. Nan Brezil, asistans sosyal la reglemante pa Lwa Òganik sou **Asistans Sosyal (LOAS), Lwa n. 8.742, 7 Desanm 1993** ki garanti tout sitwayen dwa pou jwenn asistans lè yo nan sitiwayon frajil oswa risk sosyal.

S: Kijan asistans sosyal fonksyone nan Brezil?

T: Nan Brezil, asistans sosyal se yon dwa ki garanti pa Konstitisyon an epi li òganize pa **Sistèm Inik Asistans Sosyal (SUAS)**. Objektif prensipal asistans sosyal la se garanti pwoteksyon sosyal, sa vle di, bay moun ak fanmi ki nan difikilte sipò pou yo ka satisfè bezwen debaz yo tankou manje, lojman, sante, ak lavi kominotè.

Asistans sosyal la pa mande kontribisyon, sa vle di ou pa bezwen kontribye nan sistèm nan davans, tankou sa ki fèt ak pansyon retrèt. Li vize moun ki plis bezwen li epi li garanti pwoteksyon pou dwa tankou:

- Pwoteksyon pou fanmi, matènite, timoun, ak vyeyès;
- Sipò pou timoun ak adolesan ki nan sitiwayon frajilite;
- Pwomosyon enklizyon nan mache travay;
- Aksè a avantaj tankou **Bolsa Família ak Benefício de Prestação Continuada (BPC)**.

Sous definisyon Asistans Sosyal: Lwa n. 8.742/1993 - Lwa Òganik sou Asistans Sosyal (LOAS)
Objektif ak dwa ki reglemante pa lwa: Lwa n. 12.435/2011

S: Kijan mwen ka kòmanse jwenn aksè nan asistans sosyal nan Brezil?

T: Premye etap la se fè **Cadastro Único (CadÚnico)**, ki nesèsè pou w ka jwenn anpil avantaj sosyal tankou **Bolsa Família** ak **Tarifa Social de Energia Elétrica**. Ou bezwen ale nan **CRAS (Centro de Referência de Assistência Social)** nan vil ou ak dokiman sa yo:

!!! Aksè nan politik ak pwogram sosyal pou migran nan Brezil se inivèsèl ak gratis!!

- D Dokiman idantite oswa paspò;
- CPF;
- Prèv rezidans (si ou genyen);
- Dokiman pitit ou yo (Ak de nesans, kat idantite, CPF, elatriye).

CRAS la ap ba ou tou konsèy sou dwa ki disponib pou ou ak pitit ou yo.

Sit entènèt pou plis enfòmasyon sou **CadÚnico**: <https://cadunico.cidadania.gov.br>

Nimewo kontak **CadÚnico**: **0800-707-2003**

S: Èske mwen gen dwa pou mwen jwenn èd finansye pou ede m soutni pitit mwen yo??

T: Wi! Ou ka jwenn aksè nan **Bolsa Família**, ki se yon pwogram transfè lajan pou fanmi ki gen ti revni. Paske pitit fi ou a gen 3 zan, li bezwen gen tout vaksen li yo a jou epi fè swivi sante, epi pitit gason ou, pi gran yo dwe ale lekòl. Kantite lajan an varye selon konpozisyon fanmi an, men **Bolsa Família** ede garanti manje, edikasyon, ak sante pou timoun yo.

Anplis de sa, si ou menm oswa youn nan pitit ou yo gen yon andikap, ou ka mande **Benefício de Prestação Continuada (BPC)**, ki bay yon salè minimòm chak mwa. **Lwa Òganik sou Asistans Sosyal (LOAS)** garanti benefis sa yo.

S: Ki sa pitit gason mwen ki gen 18 zan ka jwenn kòm asistans sosyal?

T: Pandan ke **Bolsa Família** a sèlman aplike pou timoun ak adolesan jiska 17 zan, pitit gason ou ki gen 18 zan ka enskri nan **ID Jovem**, ki se yon benefis pou jèn moun ki gen ant 15 a 29 zan ki anrejistre nan **CadÚnico**.

Ak ID Jovem, li ka jwenn rabè oswa menm gratis pou aktivite kiltirèl, espò, ak transpò ant vil.

Sit entènèt pou:

<https://idjovem.juventude.gov.br>

S: Pitit fi mwen ki gen 15 zan gen yon benefis spesifik tou?

T: Wi! Anplis de Bolsa Família, lè li gen 16 zan, li ka benefisye tou de ID Jovem. CRAS ofri aktivite ak pwogram entegre ki ka ede l nan lekòl ak devlopman li pou lavni.

S: Ki sèvis mwen ka jwenn nan CRAS?

T: CRAS ofri anpil sèvis, anplis Cadastro Único ak Bolsa Família. Yo ofri:

- 🌐 Konsèy sou dwa ou yo;
- 🌐 Sipò fanmi sou pwoblèm k ap viv ak swen pou timoun yo;
- 🌐 Aksè nan kou kalifikasyon pwofesyonèl;
- 🌐 Sipò nan ka vyolans domestik

CRAS se pwen prensipal pou asistans sosyal, kidonk ou dwe ale la chak fwa ou bezwen èd.

Kote pou w jwenn **CRAS** ki pi pre: Chèche nan **Sekretarya Asistans Sosyal** vil ou oswa rele: **0800-707-2003** pou plis enfòmasyon.

S: Kisa mwen dwe fè si mwen oswa pitit mwen yo nan risk oswa vyolans?

T: Si ou menm oswa pitit ou yo ap fè fas ak vyolans oswa risk sosyal, chèche **CREAS (Centro de Referência Especializado de Assistência Social)**. Yo bay sèvis espesifik pou viktim vyolans, sipò sikolojik ak legal. CREAS ede tou timoun ak adolesan ki nan sitiyasyon vyolasyon dwa.

Kote pou jwenn CREAS: Kontakte Sekretarya Asistans Sosyal lokal ou oswa ale nan CREAS ki pi pre.

S: Èske gen yon sipò pou mwen jwenn yon travay?

T: Wi! Nan CRAS, ou ka jwenn aksè nan kou kalifikasyon pwofesyonèl ki pral ede w antre nan mache travay la.

Yo ofri kou nan divès domèn tankou kwit manje, enfòmasyon, koud, elatriye. Si ou enterese antreprann, gen pwogram ki ede ou kòmanse yon ti biznis.

S: Kijan mwen ka ekonomize sou bòdwo limyè mwen?

T: Pwogram **Tarifa Social de Energia Elétrica** ofri rabè sou bòdwo limyè pou fanmi ki gen ti revni tankou ou. Si w anrejistre nan **CadÚnico**, ou ka mande benefis sa a dirèkteman nan konpayi elektrik vil ou oswa nan **CRAS**.

Sit pou plis enfòmasyon sou Tarifa Social de Energia Elétrica:

<https://www.gov.br/pt-br/servicostarifa-social-de-ener->

S: Gen lòt dwa mwen genyen kòm migran?

T: Wi, anplis benefis sa yo, ou gen dwa pou jwenn aksè nan:

- 🌐 Pwogram lojman pou garanti w yon kay ki diy;
- 🌐 Asistans nan ka ijans oswa katastwòf natirèl;
- 🌐 Kou lang Pòtigè pou migran nan divès enstitisyon ki ede ou ak fanmi w entegre pi byen.

T Gen tou **Pwogram Brasil Acolhedor**, ki ofri sipò espesifik pou migran ki nan sitiyaşyon frajil. Pwogram sa a vize ede w ak entegre ak sipò moun tankou ou k ap rekòmanse lavi yo isit la.

Sit pou Pwogram Brasil Acolhedor:
<https://www.acnur.org/portugues/bras-sil-acolhedor>

A união de forças entre Governo Federal e sociedade civil fez nascer o projeto **Brasil Acolhedor**.

BRASIL
Acolhedor

Solidariedade é o nosso
 elo mais forte

S: Wow, Tânia, mèsì anpil! Kounyea mwen konprann pi byen, epi m pral nan **CRAS** pou m kòmanse enskripsyon m epi jwenn benefis sa yo.

T: Sa a se yon bon nouvèl, Sandra! Ale nan **CRAS**, epi si ou bezwen èd, rele nimewo mwen te ba ou yo oswa vizite sit entènèt yo. Li enpòtan pou ou jwenn tout sa pou w garanti yon bon rekòmanse pou ou ak pitit ou yo isit la nan Brezil.

S: Mèsì Tânia! Kounyea mwen gen plis konfyans

EDIKASYON DAN BREZIL

María fek ariv Brezil sorti Ayiti avek son bann zanfan. I ti al kot Sonia, ki'n reste dan pei pour 10-an, pour aprann lo drwa pour ledikasyon an Brezil.

M: Alo Sonia! Eske ou konnen si m bezwen anpil dokiman pou enskri pitit mwen yo nan lekòl?

S: ; Bonjou María! Pou enskripsyon an, ou pral bezwen kèk dokiman tankou ak de nesans yo, prèv rezidans ak dokiman ou tankou **RG** oswa **CPF**. Pafwa yo ka mande yon deklarasyon ki di ke ou nan sityasyon regilye nan peyi a. Konsa, pitit ou yo pral enskri epi yo pral resevwa yon nimewo **RA**, ki se **Rejis Elèv** la.

M: ¿ E si m pa gen ak de nesans oswa dosye lekòl yo?

S: ; Pa enkyete w! Migran ki pa gen dokiman konplemantè yo dwe enskri san diskriminasyon. Yo pa ka refize enskripsyon akòz dokiman.

M: Sa a se yon bon bagay! E kijan yo fè alokasyon an pou mete pitit mwen yo nan klas ki kòrèk la?

S: Pitit ou yo pral plase nan ane oswa klas ki pi apwopriye pou devlopman yo dapre laj yo. Konsa yo ka suiv aprantisaj la.

M: E si pitit mwen an gen plis pase 15 an epi li vle fini lekòl fondamantal la?

S: Nan ka sa a, li ka enskri nan **EJA**, ki se **Edikasyon pou Jèn ak Granmoun**. E si li bezwen fini lekòl segondè, gen opsyon pou sa tou!

M: E ki sa ki fè pou timoun refijye?

S: Timoun refijye gen dwa enskri nan nenpòt moman, menm si yo pa gen tout dokiman yo. Lwa brezilyen an fè pwosesis sa a pi fasil pou yo.

M: Mwen konprann. Ki kote mwen ka jwenn lekòl sa yo?

S: Ou ka vizite lekòl piblik ki pi pre w oswa chèche enfòmasyon nan **Sekretarya Edikasyon** vil ou a. Souvan yo gen yon sit entènèt kote ou ka wè opsyon ki disponib yo.

M: E si m gen difikilte ak dokiman yo?

S: Si ou gen pwoblèm ak enskripsyon an akòz dokiman, ou ka rele **Defensoria Pública da União**. Yo ede garanti dwa ou pou jwenn edikasyon.

M: Mwen gen yon pitit gason ki gen 18 an, kijan pwosesis la ye pou li antre nan yon inivèsite piblik?

S: Premye li dwe fè rekonesans diplòm lekòl segondè li a. Dapre sitiyasyon an, li ka bezwen fè yon egzamen, eksepte si peyi a manm Mercosur, paske pou peyi sa yo pwosesis la otomatik depi moun nan pa fè lekòl segondè teknik. Li enpòtan tou pou sonje pwosesis sa a gratis, men li dwe fè tradiksyon ofisyèl dokiman pèsonèl yo. Apre pwosesis sa a, pitit gason w ap bezwen fè Exame Nacional do Ensino Médio (ENEM) epi ak nòt egzamen sa a li dwe itilize Sistèm Seleksyon Unifye (SISU) pou wè nan ki inivèsite piblik li ka antre.

enem

Exame Nacional
do Ensino Médio

M: E ki diferans ki genyen ant revalidasyon ak rekonesans?

S: Bon kesyon! Revalidasyon se yon pwosesis espesyal pou diplòm edikasyon siperyè, pandan ke rekonesans genyen yon pi laj aplikasyon. Rekonesans aplike pou diplòm edikasyon debaz, fondamantal oswa segondè, epi li se yon pwosesis ki verifiye si etid ou fè yo ekivalan ak sa yo ofri nan Brezil.

M: Mèsi anpil Tania! Enfòmasyon sa yo itil anpil!

Sonia: Pa gen pwoblèm! M la pou ede. Bon chans!

SISU SISTEMA DE
SELEÇÃO UNIFICADA

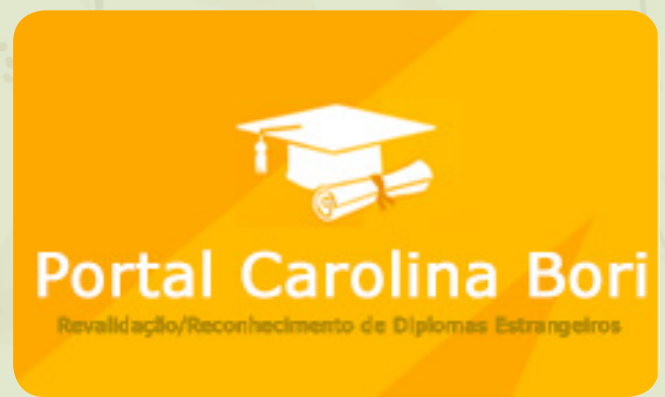
Rekonesans ak Revalidasyon Diplòm

Alo Sonia! Mwen te tande ke mwen ka revalide diplòm mwen an isit nan Brezil, men mwen pa konnen ekzakteman sa sa vle di. Èske ou ka esplike m sa?

S: Alo Sandra! Dako ! Revalidasyon se pwosesis ou fè pou diplòm ou te jwenn nan yon enstitisyon etranje ka gen valè nan Brezil. Sa a enpòtan pou ou ka travay nan domèn ou etidye a.

M: Mwen konprann! Donk, si mwen gen yon diplòm bakaloreya nan yon lòt peyi, mwen bezwen revalide li pou m ka travay nan domèn mwen an?

S: Ekzakteman! Ou dwe antre nan pòtal **Carolina Bori**, ki se yon sistèm pou jere ak kontwole pwosesis Revalidasyon e Rekonesans diplom etranje nan Brezil. W ap bezwen fè rechèch sou kou ou a epi wè ki inivèsite ki fè pwosesis revalidasyon an. Pwosesis sa a varye selon chak inivèsite paske chak gen pwòp règleman sou dokiman, tradiksyon, ak dosye akademik ki nesè.

M: E sou tradiksyon ofisyèl la? Kisa sa ye?

S: Tradiksyon ofisyèl fèt pa tradiktè ofisyèl yo epi li nesè pou dokiman w yo ka aksepte. Se yon garanti ke tradiksyon an fidèl a dokiman orijinal la, epi enstitisyon yo mande sa.

M: E pou moun ki soti nan yon peyi Mercosur, kijan sa fonksyone?

S: Pou peyi Mercosur yo, gen yon tablo ekivalans ki fè revalidasyon an pi fasil.

Sa vle di diplòm edikasyon siperyè soti nan peyi tankou Ajantin, Iwoujayi, ak Paragwe, ka rekonèt pi vit, depi yo satisfè kritè tablo a.

M: E si m pa gen tout dokiman yo?

S: Menmsi ou pa gen tout dokiman yo, sekretarya yo gen mekanis pou ede, espesyalman ak migran. Li enpòtan pou eksplike sitiasyon ou epi wè ki opsyon ki disponib.

M: E kijan sa fonksyone pou refijye?

S: Pou refijye an jeneral, pwosesis la pi fasil paske inivèsite yo pran an konsiderasyon siti-yasyon espesyal ou a. Yon egzantp de fasilitasyon se ekzanpsyon frè ak absans obligasyon pou fè tradiksyon ofisyèl.

M: Sa a se bon bagay pou konnen! Donk, yo vrèman ede pou garanti ke nou ka kontinye etid nou?

S: ; Wi! Objektif la se fasilite enklizyon ak garanti dwa refijye yo. Ou jis bezwen ale nan enstitisyon yo epi esplike siti-yasyon w. Yo pral gide w sou pwochen etap yo.

M: Sa a itil anpil Sonia. Eske ou deja pase nan pwosesis sa a? Nan ki inivèsite ou te fè revalidasyon?

S: Wi, mwen te fè revalidasyon an nan **Universidade Federal da Integração Latino-Americana (UNILA)**! Li se yon chemen ki long men trè satisfè. Si ou bezwen èd, mwen la!

M: Mèsi anpil. M`ap kòmanse rasanble dokiman yo epi enfòmè m plis sou pwosesis UNILA a.

Sonia: Trè byen! Bon chans, e si ou bezwen yon bagay, jis rele m!

Obsèvasyon:

Inivèsite ki gen pwosesis seleksyon espesyal pou refijye ak moun ki gen viza imanité::

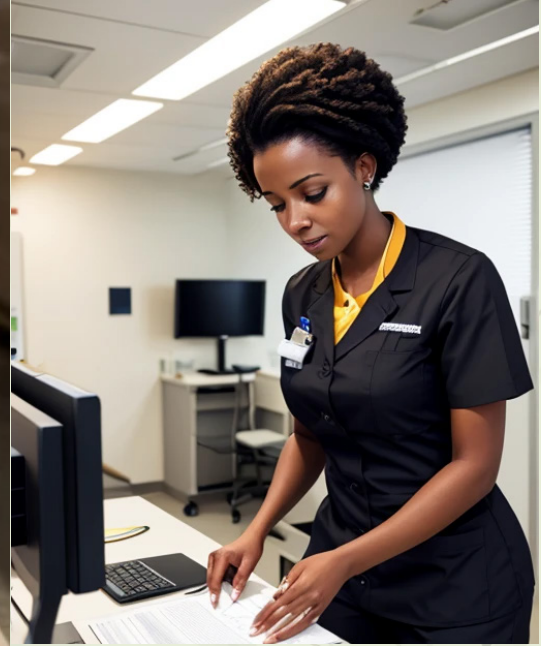
- **Universidade Federal da Integração Latino-Americana (UNILA):** Migran, moun ki mande refij oswa ki gen sitiyaasyon refijye rekonèt, moun ki gen viza akeyi imanité, ayisyen ak endijèn soti nan Mercosur ak lòt peyi asosye.
- **Universidade Federal da Fronteira Sul (UFFS):** Migran ayisyen.
- **Universidade Estadual de Goiás (UEG):** Migran ak sitiyaasyon refij rekonèt ak moun ki gen viza akeyi imanité.
- **Universidade Federal de São Paulo (Unifesp):** Migran, moun san nasyonalite, moun ki gen viza akeyi imanité ak sitiyaasyon refij rekonèt.
- **Universidade de Brasília (UnB):** Migran ak sitiyaasyon refij rekonèt.
- **Universidade Federal do Rio Grande do Sul (UFRGS):** Migran ak sitiyaasyon refij rekonèt oswa moun ki gen viza akeyi imanité.
- **Universidade Federal de São Carlos (UFSCar):** Migran ak sitiyaasyon refij rekonèt.

Pou plis enfòmasyon, al chèche règleman ki disponib sou sit entènèt inivèsite yo.

Sit **MEC:** <https://www.gov.br/mec/pt-br>

Sit **Carolina Bori:** <https://plataformacarolinabori.mec.gov.br/usuario/acesso>

SENAI (Serviço Nacional de Aprendizagem Industrial = Sevis Nasyonal d'Aprantisaj Endistriyel) gen inite gaye nan tout peyi a, epi yo ofri kou ak pwogram fòmasyon pwofesyonèl pou endistri a. **SENAI:** <https://www.portaldaindustria.com.br/senai/>

TRAVAY DAN BREZIL

Chak migran gen dwa travay ak egalite salè, kèlkeswa sèks. Fanm gen garanti konje matènite avèk pèman, epi yo pa ka revoke yo san koz jis nan ka adopsyon oswa gwosès. Eksepsyon sèlman aplike pou kontra tanporè.

Angélica ak Violeta se refijye. Angélica ap enkyete paske li fèk gen yon tibebe epi li vle konnen sou dwa travay li.

A: Bonjour Violeta. Mwen gen anpil dout sou dwa travay mwen nan Brezil. Ou konnen ki sa lalwa di pou pwoteje travayè yo?

V: ; Bonjour! Nan Brezil, **Consolidation of Labor Laws (CLT)** etabli règleman ki gen rapò ak orè travay, enkli lè siplemantè, peryòd repo, ak limit pou pwoteje dwa travayè yo.

A: Ki sa ki orè travay nòmal nan Brezil?

V: Dapre **Atik 58 nan CLT**, dire nòmal travay pou anplwaye nan aktivite prive yo pa ka depase 8 èdtan pa jou, sof si yon lòt limit etabli pa yon akò.

A: Kisa lè siplemantè yo ye?

V: Lè siplemantè yo se lè travay ki depase limit orè nòmal la. Travayè a gen dwa jwenn yon salè anplis pou èdtan sa yo avèk yon ogmantasyon nan peman jan lalwa egzije sa.

A:Kisa ki yon Bank Orè?

V: Bank Orè se yon sistèm ki pèmèt travayè a akimile lè siplemantè pou konpanse yo ak jou lib oswa rediksyon nan orè travay olye pou yo peye li imedyatman.

A: Kisa ki travay lannwit?

V: Travay lannwit se travay ki fèt ant 10h PM ak 5h AM. Li komen nan sektè ki pa ka sispann aktivite yo, tankou endistri ak swen sante. Lalwa prevwa kondisyon espesyal pou travay lannwit, rekonèt ke li ka plis fatigan pase travay lajounen.

A: Mwen trè enkyete pou sitiyasyon mwen. Mwen toujou ap bay tibebe m tete, èske gen yon lwa ki reglemante sa?

V: - Pa enkyete Angélica. Fanm ki ap bay tete gen dwa pou yo pran repo chak jou, 30 minit chak fwa pou bay tete, jiskaske tibebe a gen 6 mwa.

A: Se bon bagay pou konnen sa! Mwen t ap mande kòman mwen t ap fè regle sa paske tibebe m nan, m sèlman bal tete. Se bon bagay pou konnen ke dwa li garanti tou, konsa m ap ka travay an sekirite apre peryòd konje matènite.

Mèsi anpil Violeta!

POU KONNEN PLIS SOU KONJE MATENITE AK DWA POU BAY TETE

Konje matènite se yon dwa ki garanti pou tout travayè fi yo, enkli travayè fi riral yo (ki ap travay an pwovens), san okenn domaj sou travay la oswa salè a, pou yon peryòd de 120 jou apre nesans oswa adopsyon. Li garanti tou pandan gwosès la, san domaj sou salè a ak lòt dwa:

I - transfè fonksyon, lè kondisyon sante yo mande sa, asire retou nan fonksyon avan an, imedyatman retou nan travay la;

II - egzansyon nan lè travay la pou tan ki nesesè pou fè omwen sis konsiltasyon medikal ak lòt egzamen konplemantè.

Pou bay pitit ou tete, menm si se adopsyon, jiskaske timoun nan vin gen 6 (sis) mwa, fanm nan ap gen dwa, pandan jounen travay la, 2 (de) repo espesyal demi èdtan chak. Mèt travay yo bezwen tou asire yon espas ki adekwat pou manman ak tibebe, pandan y ap bay tete. Dwa sa yo garanti pa **Konstitisyon Federal Brezil la ak CLT a.**

Dan Brezil i annan plizyer kalite kontra lanplwa. anba nou liste bann prensipal pou ou kapab konn zot pli byen, ensi ki lenformasyon adisyonnèl lo drwa travayer. si ou annan okenn kesyon, ou devret kontakte biro lasistans travayer dan ou lavil/leta.

Kalite Kontra Travay

Kontra Pou Yon Peryòd Fiks - CLT Atik 481:

Pou sa ki konsène kontra travay pou yon peryòd fiks, ki rele tou kontra a tèm, se yon akò kote fen li deja gen yon dat ki predefini, jan non an endike.

Kontra Travay Entèmitan:

Kontra travay entèmitan dapre CLT, se yon kontra kote prestasyon sèvis la fèt ak subòdinyasyon, men li pa kontinyèl. Prestasyon an fèt de fason altène avèk peryòd inaktivite.

Diferans ant Kontra Entèmitan ak Kontra Tanporè:

Nan kontra entèmitan, antrepriz la ka anplwaye yon travayè pou fè travay de fason espòradik, rele l sèlman lè gen demann. Nan kontra tanporè, gen yon maksimòm 180 jou pou validite kontra a. Kalite kontra sa a trè itilize pou satisfè bezwen tanporè ak sezonye, men li deja gen yon limitasyon predefini sou tan.

KONTRA INTERMITAN

01
KONSEPT

I enn kot sibordinasyon servis pa kontinyel, i arive avek bann peryod provizyon servis e inaktivite alternan.

02
LER EK PROVIZYON

Letan arete pa konsidere koman letan pou provizyon anplwayer.

03
LYEN LANPLWA

I pa komanse e i pa tennyen avek lafen sak peryod travay, o kontrer lyen i reste.

04
FORMALITE

sa kontra i bezwen ganny ekrire; i bezwen idantifikasyon leta, ladres, e i bezwen annan en lendikasyon landrwatray e term peyman saler.

05
VOLASYON AKSEPTANS

Sa parti ki default san rezon pou pey sa lot parti, dan en peryod 30 zour en lanmann 50% reminerasyon ki merite.

Kalite Demisyon:

Demisyon ak Koz Jis:

Travayè a gen dwa limite, li sèlman resevwa salè pou jou travay nan mwa a ak vakans ki poko pran yo ak bonis 1/3 konstitisyonèl la.

Demisyon San Koz Jis:

Lè fen kontra travay la rive sèlman selon volonte patwon an, konsa travayè a gen dwa pou tout konpansasyon ki dwe peye, tankou:

- Avètisman alavans 30 jou peye san travay oswa travay pandan peryòd avètisman an;
- Avètisman alavans peye pwopòsyonèl;
- 13yèm mwa pwopòsyonèl;

- Salè pou jou travay nan mwa a;
- Vakans pwopòsyonèl avèk 1/3 konstitisyonèl la; Salè FGTS ki akimile;
- Penalite 40% sou FGTS – kòm penalite pou revokasyon san rezon;
- Asirans chomaj – antrepriz la dwe bay dokiman ki nesesè pou pran avantaj benefis sa a.

Demisyon pa Travayè a:

Travayè a gen dwa prèske menm avantaj ak demisyon san koz jis, men li pèdi:

- Avètisman alavans – sof si travayè a travay pandan peryòd sa a;
- Peman FGTS – Fon Garanti pou Travayè a depoze pa patwon an, eksepte penalite a, men travayè a pa ka retire li;
- Endemnizasyon 40% sou FGTS;
- Asirans chomaj.

Revokasyon Endirèk:

Sa rive lè patwon an vyole, kontinye kontra travay la, pa egzanp reta nan peman, mank ranbousman FGTS, anviwonman travay ki danjere san estrikti. Nan ka sa a, travayè a gen menm dwa ak yon demisyon san koz jis.

Kote Pou Chèche Travay:

Ou ka chèche travay nan **SINE - Sistema Nacional de Empleo - Sistem Nasyonal de Amplwa**, ki se yon sèvis gratis ki ofri rechèch djòb ak randevou pou entèvyou ak potansyèl anplwayè yo, oswa nan Sèvis Travayè nan vil ou a. Sèvis sa a disponib atravè sekretarya minisipal oswa eta nan plizyè vil brezilyen. Anplis, li posib pou chèche opòtinite travay sou sit entènèt ki konfyans oswa nan anons jounal nan vil ou.

MOMEN MIGRAM,

POU MOMEN

RWA!

Kisa Pansyon Retwèt la Ye?

Pansyon retwèt se yon pèman chak mwa pou lavi, ki ka akòde dapre laj, kantite kontribisyon, oswa travay ki gen danje pou sante. Pou pran retwèt, ou bezwen satisfè kèk kondisyon ki varye selon kalite pansyon an:

-Pansyon selon laj: Laj minimòm pou pran pansyon selon laj se 65 an pou gason ak 62 an pou fanm. Pou tou le de, li nesèsè pou kontribye nan INSS pandan omwen 15 an.

-Pansyon selon kontribisyon: Kondisyon pou pran pansyon selon kontribisyon se 35 an kontribisyon pou gason ak 30 an pou fanm, anplis de yon peryòd 180 mwa kontribisyon.

Pou plis enfòmasyon sou lòt kalite pansyon yo, konsilte sit la: <https://www.gov.br/pt-br/servicos/solicitar-aposentadoria-por-idade-trabalhador-urbano>. Solicitar Aposentadoria. Sit la disponib nan Pòtigè ak Anglè tou.

Pou fanm ki travay kòm domestik oswa lave kay, li posib pou yo fè kontribisyon endividyèl nan INSS pou jwenn dwa pansyon an. Enskripsyon yo ka fèt nan Ajans Sekirite Sosyal Agence da Previdência Social oswa lè w rele nimewo 135.

SANTE DAN BREZIL

Bann migran, nenport ki zot stati imigrasyon, i annan menm drwa pou lasistans ki nenport Brezilyen dan servis lasante piblik.

Moun migran, kèlkeswa sitiyaasyon migratwa yo, gen menm dwa ak nenpòt sitwayen brezilyen pou resevwa asistans nan sèvis sante piblik yo. Lwa n° 13.445 soti 24 me 2017 te reglemante migrasyon nan Brezil epi li te etabli prensip ak direktiv pou politik piblik pou popilasyon sa a. Menm jan Konstitisyon Federal la prevwa, nouvo lejislasyon migrasyon an defini egalite tretman pou migran entènasyonal yo san okenn kalite diskriminasyon (BRASIL, 2017).

Dwa a sante nan Brezil te yon viktwa nan mouvman Refòm Sante Piblik la ki te tou enfliyanse kreyasyon Sistèm Inik Sante Sistema Único de Saúde (SUS). Youn nan poto sistèm sa a se Konstitisyon Federal 1988 la, ki di nan atik 196 ke sante "se yon dwa pou tout moun ak yon devwa pou Leta, garanti atravè politik sosyal ak ekonomik ki vize diminye risk maladi ak lòt pwoblèm ak aksè inivèsèl ak egal nan aksyon ak sèvis pou pwomosyon, pwoteksyon ak gerizon" (BRASIL 1988).

M: Alo Tania, kijan ou ye? Mwen ta renmen mande w yon bagay. Mwen vle ale nan Sant Sante paske mwen pa santi m byen. Ki sa m bezwen prezante pou m ka resevwa sèvis sante? ki dokiman mon bezwen pou ganny akse avek SUS?

Yon dokiman ofisyèl ak foto nasyonalite ou oswa **RNM, CPF** oswa kat idantite ki gen nime-wo **CPF**.

M: Kijan pou m jwenn Kat Sante SUS mwen an?

T: Ou jis bezwen ale, soti lendi rive vandredi, nan youn nan **Inite Sante Debaz (UBS)** ki otorize pou fè kat la. Pou fè kat la, ou bezwen **RNM** kòm rezidan, yon prèv rezidans, ak **CPF**. Nan ka timoun ki pa gen **RNM**, ou dwe prezante orijinal oswa kopi ak de nesans oswa yon dokiman ekivalan.

M: Ki sèvis sante piblik mwen ka jwenn?

Moun migran ki pa gen rezidans gen dwa sèlman a swen ijans ak ijans. Sepandan, migran ki gen rezidans, viza etidyan, moun ki gen viza imanite, refijye oswa moun ki mande refij gen dwa a aksè inivèsèl nan sante brezilyen an. Aksè a swen sante nan Brezil se inivèsèl, epi li kouvri tout zafè swen debaz ak espesyalis.

Pou sante fanm yo, nou mete aksan sou pwogram sa yo:

- 🌐 Kalifikasyon pou swen sante pou fanm ansent ak apre akouchman, ak elaji aksè a konsiltasyon prénatal ak tèk rekòmande yo.
- 🌐 Prevansyon kansè nan matris ak nan tete.
- 🌐 Pwomosyon, prevansyon ak kontwòl enfeksyon seksyèlman transmisib ak enfeksyon VIH/SIDA nan popilasyon fanm.
- 🌐 Devlopman aksyon pou prevansyon ak swen fanm ki viktim vyolans.
- 🌐 Bay konsèy ak aksè nan planifikasyon fanmi.

I annan **pwogram "Dignidade Menstrual = Diyete Mans-triyel"** ki osi en benefis ki ou kapab ganny akse avek. Sa i en program ki annan pour bi benefisyè bann madanm ki dan bann sityasyon ekstrenm vilnerabilite sosyal ou-byen ki annan en reveni ba e ki viv lo semen. pou resevwar bann sanniter pad gratwit, ou bezwen annan ant 10 a 49 an e anrezistre dan **Registro Único (CadÚnico)**.

Absorban Ijyenik

Pou jwenn absorban ijyenik yo, moun ki benefisyè a dwe ale nan yon etablisman ki otorize, tankou famasi nan **UBS (Unidade Básica de Saúde = Unite Bazik de Sante)** ki nan vil ou a oswa nan lòt kote ki gen logo Programa Farmácia Popular do Brasil la. W ap bezwen prezante dokiman otorizasyon **pwogram "Dignidade Menstrual"** an nan yon fòm digital oswa papyè, ki dwe jenerè atravè aplikasyon oswa sit la nan **Meu SUS Digital**. Validite otorizasyon an se 180 jou.

Nan domèn sante mantal la, ou gen dwa tou pou jwenn swen medikal.

Migran yo ka gen aksè a ekipman ak swen ki gen rapò ak sante mantal nan **Centro de Atenção Psicossocial (CAPS)** ak referans ki soti nan **UPA** ak **UBS** yo. Inivèsite ak lòt enstisyon ansèyman siperyè ofri pwojè ekstansyon nan kad sante mantal. Pou jwenn aksè a yo, chèche pwojè ki disponib nan vil ou a.

M: Diferans ant UBS ak UPA?

Inite Sante Debaz **Unidade Básica de Saúde (UBS)** fè swen prensipal, kontwole maladi kwonik, siveye kwasans ak devlopman timoun yo ak fanm ansent nan tout etap yo, epi yo ofri konsiltasyon ak vaksen.

Unidade de Pronto Atendimento (UPA) fonksyone 24 èdtan e se inite pou ijans ak sekou. Yo itil pou ka ijans ak ijans medikal. Lè yon moun ki pa nan klasifikasyon ijans rive, li ap oblije tann nan liy.

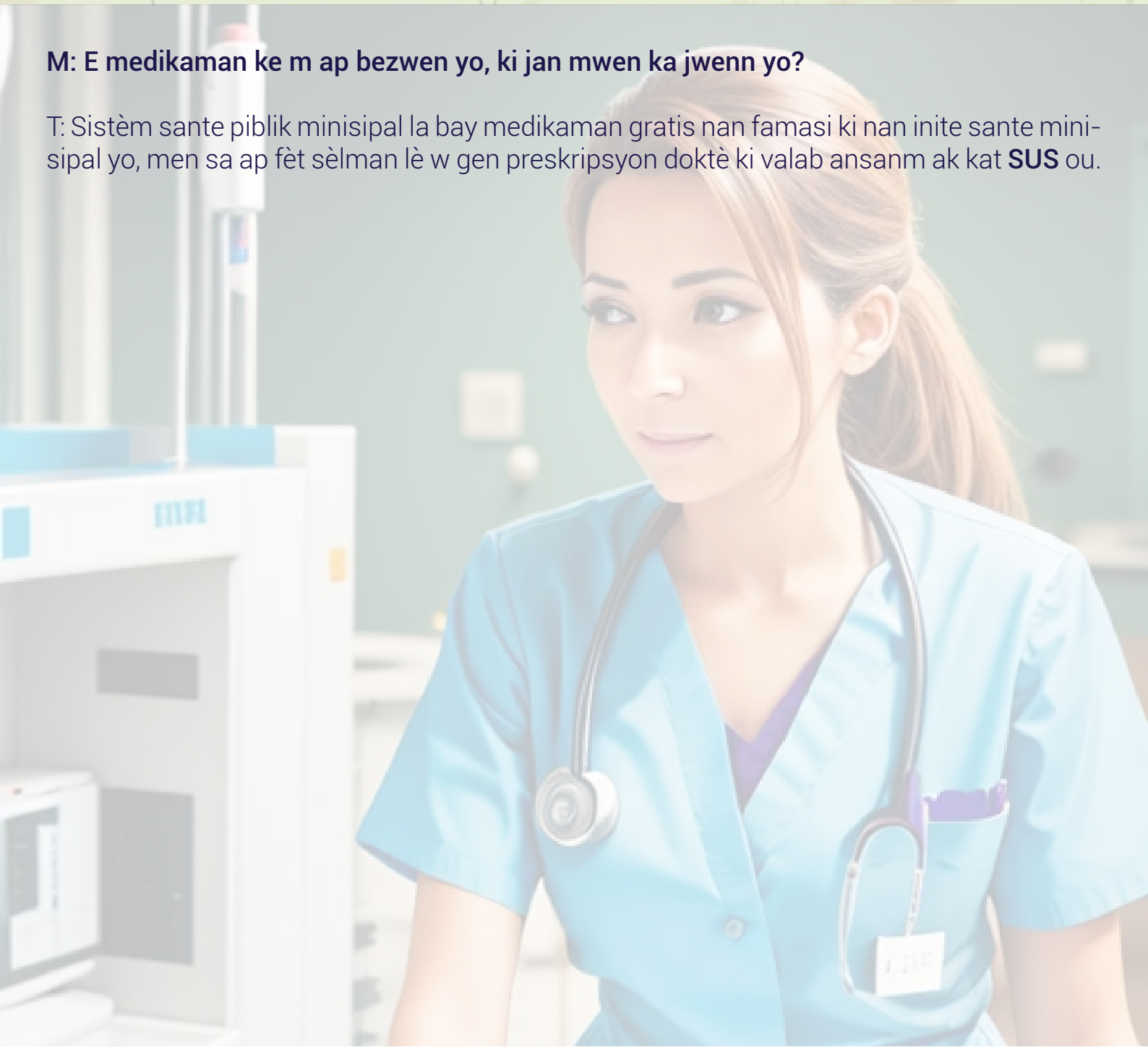

A UBS é a porta de entrada do SUS em todo o Brasil
Procure a mais próxima de você para receber atenção primária em saúde

M: E medikaman ke m ap bezwen yo, ki jan mwen ka jwenn yo?

T: Sistèm sante piblik minisipal la bay medikaman gratis nan famasi ki nan inite sante minisipal yo, men sa ap fèt sèlman lè w gen preskripsyon doktè ki valab ansanm ak kat **SUS** ou.

LIT KONT VYOLANS DAN BREZIL

ase avek
vyolans!

nepli
annan
douler!

zero
labi!

nou
anvi
kanmarad
vivan!

nou anvi en
lemonn san
vyolans kont
bann madanm!

T: Sandra! Kòman ou ye? Gen yon bon ti tan depi m te vle pale ak ou. Lè m reflechi sou istwa lavi nou, m reyalize kijan li enpòtan pou konnen kijan pou reaji fas ak diferan fòm vyolans ki egziste nan sosyete a, epi ki travès nou nan anpil okazyon.

S: Bonjou Tania! Mèsi, m ap byen. Amiga, men ki kote vyolans sa yo ye? Mwen te tande pale de sa anpil, men, pou di w laverite, mwen pa vrèman konprann sa yo vle di.

T: Bon, pou kòmanse, li enpòtan pou di ke vyolans se "itilizasyon entansyonèl fòs oswa pouvwa nan yon fòm menas kont tèt ou, kont yon lòt moun, yon gwoup oswa yon kominite, ki ka lakòz oswa ki gen gwo chans pou lakòz blesi, lanmò, domaj mantal, pwoblèm devlopman oswa mank." (OMS 2002, paj 5).

S: E poukisa ou di vyolans gen rapò avèk nou?

T: Paske gen kalite vyolans ki fèt espesyalman kont fanm, konduit ki baze sou sèks. An reyalite, nan Brezil gen **Lwa Maria da Penha N° 11.340, soti 7 Out 2006**, ki gen abònman nasyonal epi ki bay yon seri mwayen pou ede fanm ki viktim vyolans sa yo: vyolans fizik, sikolojik, seksyèl, patrimwan ak moral. Lwa sa a garanti yon rezo pwoteksyon nasyonal, leta ak minisipal.

S: A Koulye a mwen pi konfonn. Mwen pa janm imajine ke gen tout kalite vyolans sa yo. Ou ka esplike m plis sou diferans ki genyen ant yo?

T: Natirèlman! Ann wè ansanm.

- **Vyolans fizik:** Tout konduit ki blese entegrite kòporèl nou oswa sante nou.
- **Vyolans sikolojik:** Konduit ki lakòz domaj emosyonèl ak diminye estim pèsònèl mwen. Pa egzanp, lè yo vle izole m, anpeche m soti, travay oswa etidye.
- **Vyolans moral:** Iminyasyon piblik, ekspozisyon ofansiv sou rezo sosyal, kalmni, difamasyon. Sa souvan prezante anvan vyolans fizik.
- **Vyolans patrimwan oswa finansye/ekonomik:** Sa a se domaj sou byen pèsònèl, anpeche itilizasyon pwòp lajan, retansyon èd sosyal yo.
- **Vyolans seksyèl:** Konduit, pawòl oswa manyen san konsantman, entèdiksyon aksè a metòd kontraseptif.
- **Tòtire:** Aji lè yon moun ki gen otorite oswa pouvwa mete yon lòt moun nan gwo souffrans fizik oswa mantal pou aplike pinisyon oswa pou rezon prevantif.

- **Neglijans ak omisyon ak Vyolans Enstitisyonèl:** Sa ka egzanz nan absans swen apwopriye nan sistèm sante piblik oswa edikasyon.
- **Tranzaksyon moun:** Rekritman fanm pou esklavaj seksyèl oswa travay.

S: Owa! Mwen pa t janm imajine ke vyolans te gen tout fòm sa yo. Sa fè m sonje anpil istwa nan lavi mwen ak zanmi m yo. M ap mande kòman nou ka idantifye ke nou ap fè eksperyans youn nan vyolans sa yo oswa ke yon zanmi ap fè eksperyans sa?

T: Sa a se yon defi vre. Men gen kèk siy oswa konduit ki ka ede nou rekonèt si nou ap sibi yon kalite vyolans ak konsa, nou ka sove tèt nou soti nan sitiyasyon sa yo, espesyalman lè li konsène relasyon de koupè.

Vyolans pwolonje gen twa faz ki repete, e yo se:

- **Faz Ogmantasyon Tansyon:** Nan faz sa a, vyolans vèbal, moral, patrinmwan, ak emosyonèl souvan parèt. Agasè a imilye, pwovoke, fè menas, epi kraze objè, pandan fanm nan ap santi tristès, kè sere, santiman koupab, laperèz, desepsyon.
- **Faz Aksyon Vyolans:** Nan faz sa a, gen agresyon vèbal, fizik, seksyèl, ak patrinmwan. Agasè a ka sanble li pèdi kontwòl, kraze objè, epi pita atake fanm nan. Fanm nan ap santi yon gwo santiman paralizi, lensomni, fatig, izolasyon, wont, enkyetid, enkonpreyansyon, doulè, konfizyon, pèt pwa, cheve ki tonbe, iritabilite, epi yon sansibilite ekstrèm.
- **Faz Padon— Lalin di Mè:** Sa a se yon moman enpòtan anpil paske agasè a fè fo pwomès pou chanje konduit li ak eseye retabli konfyans fanm nan atravè manipilasyon emosyonèl. Li montre fo remò, fo repantans, epi fanm nan ka santi konfizyon, pwosesis presyon sosyal oswa fanmi pou kenbe relasyon an.

M ap panse ke sitiyasyon sa yo trè komen. Mwen gen yon lòt kesyon enpòtan, sa yon fanm ka fè lè li nan yon sitiyasyon konsa?

Tania: Tout fanm ki ap sibi yon kalite vyolans nan Brezil gen plizyè kote yo ka ale pou pale, eseye konprann sitiyasyon yo ak jwenn sipò.

Kèk espas yo gen ladan yo:

- **CRAS** (Centro de Referência da Assistência Social)
- Delegacia Especializada de Atendimento à Mulher - **DEAMs** (oswa pòs polis espesyalize)
- **CREAS** (Centro de Referência Especializado de Assistência Social)
- Sant Referans pou Fanm an Sitiyasyon Vyolans
- Sant Entegre Fanm
- Kay Akeyi Pwovizwa (**Kay Transizyon**)
Seksyon Fanm nan Defansori Piblik, Pwokirè Espesyalize, Defansori Fanm
- Tribinal Espesyalize sou Vyolans Domestik ak Fanmi kont Fanm
- Liy asistans santral pou Fanm - Rele **180**.

S: E nan ka ki pi grav, kisa ki ka pwoteje fanm sa yo?

T: Dapre Lwa Maria da Penha, gen plizyè mezi ki ka pran kont agasè a:

- Sispannyon oswa restriksyon sou posesyon zam oswa pòt zam, avèk yon notifikasyon bay otorite ki an chaj dapre **Lwa n° 10.826/2003**; Retire agasè a nan kay la oswa kote fanm nan rete; Enterdiksyon pou fè sèten aksyon, tankou:
- Pwòch fanm nan ak fanmi li, mete yon limit minimòm distans ant yo ak agasè a;
- Kontakte fanm nan, fanmi li, oswa temwen yo nan nenpòt mwayen kominikasyon;
- Vizite sèten kote pou asire entegrite fizik ak sikolojik fanm nan;
- Restriksyon oswa sispannyon vizit pou depandan minè, apwouve pa yon ekip sipò pluridisiplinè oswa yon sèvis ki sanble;
- Bay alimantasyon pwovizwa oswa aliman pwovizwa;
- Agasè a dwe patisipe nan pwogram rekiperasyon ak reyabilitasyon;
- Sipò sikososyal pou agasè a atravè konsiltasyon endividyèl oswa gwoup sipò.

Mezi sa yo ka enpoze ansanm oswa separeman. Si agasè a pa respekte mezi pwoteksyon sa yo, sa se yon krim epi li ka mennen nan prizon an, menm an flagran delit, pandan yon peryòd 3 mwa rive 2 ane.

S: Enkwayab! Se yon soulajman pou konnen ke gen fason pou ede nou. Mèsi anpil pou konvèsasyon sa a, enfòmasyon sa yo pral itil anpil pou mwen ak tout lòt moun ki bezwen yo.

T: Nou dwe kontinye pale, youn nan aksyon ki pi enpòtan se konstwi rezo sipò nou.

Nan Brezil, gen lòt lwa enpòtan ki pwoteje fanm, annou gade kèk ladan yo:

Lwa sou Femicídio (13.104/2015): Lwa sa a klase asasinay fanm pou rezon ki baze sou sèks kòm yon krim ki gen kalifikasyon kòm omisid ak amelyore penalite pou krim ki motive pa vyolans domestik, diskriminasyon oswa mepri pou kondisyon feminen an.

Lwa Carolina Dieckmann (12.737/2012): Lwa sa a pwoteje fanm kont atak sou entènèt ak piblikasyon done, foto, oswa videyo san konsantman yo.

Lwa do Minuto Seguinte (12.845/2013): Lwa sa a garanti asistans imedyata ak konplè pou viktim vyolans seksyèl san nesosite fè yon rapò polisye. Li asire dwa pou jwenn tretman medikal ak sikolojik, ansanm ak prevansyon maladi ak prezèvasyon kapasite fè pitit. Sekrè ak diyite viktim nan se yon priyorite pandan swen yo.

Lwa Joanna Maranhão (12.650/2015): Lwa sa a pwolonje peryòd pou denonse krim abi seksyèl kont timoun ak adolesan nan Brezil. Li pèmèt viktim lan denonse krim nan jiska 20 ane apre li fin fè 18 an, bay plis tan pou chèche jistis. Lwa sa a vize pwoteje viktim vyolans seksyèl ki pran tan pou denonse yo.

Bann Iyen itil ek nimeru telefonn

- CadÚnico: <https://cadunico.cidadania.gov.br>
- Carolina Bori: <https://plataformacarolinabori.mec.gov.br/usuario/aceso>
- CPF: <https://servicos.receita.fazenda.gov.br/Servicos/CPF/InscricaoCpfEstrangeiro/default.asp>
- ID Jovem: <https://idjovem.juventude.gov.br>
- Retret: <https://www.gov.br/pt-br/servicos/solicitar-aposentadoria-por-idade-trabalhador-urbano>
- MEC: <https://www.gov.br/mec/pt-br>
- Ministério dos Direitos Humanos e da Cidadania: ouvidoria@mdh.gov.br
- Ouvidoria Nacional de Direitos Humanos (ONDH): <https://www.gov.br/mdh/pt-br/ondh/>
- Programa Brasil Acolhedor: <https://www.acnur.org/portugues/brasil-acolhedor>
- Registro Nacional Migratorio (RNM): <https://www.gov.br/pf/pt-br/assuntos/imi-gracao>
- SENAI (Serviço Nacional de Aprendizagem Industrial) <https://www.portaldaindustria.com.br/senai/>
- To sosyal elektrisite - Tarifa social Electricidad: <https://www.gov.br/pt-br/servicos/tarifa-social-de-energia-eletrica>

Nimeru telefonn:

- CadÚnico: **0800-707-2003**
- CRAS: **0800-707-2003**
- Drwa Imen – **100**
- Patrol Maria da Penha - **153**
- Sant Swen Fanm - Centro de Atendimento à Mulher - **180**

Referans

BRASIL. Constituição da República Federativa do Brasil de 1988. Disponível em: https://www.planalto.gov.br/ccivil_03/constituicao/constituicao.htm. Acesso em: 21/10/2024.

BRASIL. Constituição da República Federativa do Brasil de 1988. Disponível em: https://www.planalto.gov.br/ccivil_03/_ato2015-2018/2017/lei/l13445.htm. Acesso em: 18/09/2024.

BRASIL. Decreto-Lei n. 5.452, de 1º de maio de 1943. Aprova a Consolidação das Leis do Trabalho. Disponível em: https://www.planalto.gov.br/ccivil_03/decreto-lei/del5452.htm. Acesso em: 21/10/2024.

BRASIL. Ministério da Saúde. Cartilha Nacional de Saúde. Disponível em: <http://portal-saude.gov.br/acoes-e-programas/equidade-e-saude/situacao-migratoria>. Acesso em 29 de novembro de 2018.

BRASIL. Ministério da Saúde. Sistema Nacional de Saúde (SUS). Disponível em: <http://portalsaude.gov.br/sus>. Acesso em 10 de janeiro de 2019

BRASIL. Ministério da Saúde. Portaria n. 2436, de 21 de setembro de 2017. Aprova a Política Nacional de Atenção Básica, estabelecendo a revisão de diretrizes para a organização da Atenção Básica, no âmbito do Sistema Único de Saúde (SUS). Brasília: MS, 2017.

CARTILHA DIREITOS DAS MULHERES IMIGRANTES E REFUGIADAS (2023). Cátedra Sérgio Vieira de Mello UniCuritiba. Disponível em: <https://linktr.ee/csvm.unicuritiba> Acessado em 09/10/2024

ESCOLA NACIONAL DE ADMINISTRAÇÃO PÚBLICA. Crianças e Adolescentes Migrantes: Integração das crianças e adolescentes migrantes. In: Crianças e Adolescentes Migrantes: Integração das crianças e adolescentes migrantes. Brasília: Enap, 2021. Disponível em: <http://repositorio.enap.gov.br/handle/1/6830>. Acesso em: 22 out. 2024.

_____. LEI MARIA DA PENHA. Lei N.º 11.340, de 7 de Agosto de 2006. Disponível em: https://www.planalto.gov.br/ccivil_03/_ato2004-2006/2006/lei/l11340.htm

_____. Ministério do Desenvolvimento Social e Combate à Fome. Política nacional de assistência social. Brasília: Secretaria Nacional de Assistência Social, 2004.

3a EDIÇÃO GUIA SOMOS TODAS(os) MIGRANTES ACCESO A LOS DERECHOS DE LOS INMIGRANTES Y FUNCIONARIOS PUBLICOS (2023). Disponível em: https://capital.sp.gov.br/web/imigrantes_e_trabalho_decente/w/publicacoes/331851 Acessado em: 09/10/2024